

An abstract graphic featuring three orange circles of varying sizes. The largest circle is at the top center, a medium-sized one is to its right, and the largest of all is at the bottom right. Three thin orange lines connect the circles: one from the top circle to the middle one, one from the top circle to the bottom circle, and one from the middle circle to the bottom circle.

GUIA DEL PROJECTE DE RECERCA DE 4t ESO

**Institut de
Viladecavalls**

Curs 2011-2012

Índex de continguts

1. Què és el projecte de recerca de 4t?	pg 1
1.1. Definició.	pg 1
1.2. Fases.	pg 1
1.3. Avaluació.	pg 1
2. Un treball d'investigació.	pg 2
2.1. Elaboració del guió.	pg 2
2.2. Recopilació de la informació.	pg 2
2.3. D'on es pot treure informació?	pg 3
2.4. Com es tracta la informació recollida?	pg 3
2.5. Redacció del treball escrit.	pg 3
3. El treball escrit.	pg 4
3.1. La portada.	pg 4
3.2. L'índex.	pg 4
3.3. La introducció.	pg 4
3.4. El cos central.	pg 4
3.4.1. Les notes a peu de pàgina i les notes a final de document.	pg 4
3.4.2. Les citacions d'autoritats.	pg 5
3.4.3. Figures i Taules.	pg 5
3.4.4. Il·lustracions.	pg 6
3.5. Les conclusions.	pg 6
3.6. Els annexos.	pg 6
3.7. La bibliografia.	pg 7
3.7.1. Llibres	pg 7
3.7.2. Publicacions periòdiques: revistes i diaris.	pg 7
3.7.3. Referències d'Internet i altres suports.	pg 8
3.8. La contraportada.	pg 8
4. La Presentació escrita.	pg 8
4.1. La paginació.	pg 8
4.2. Format del text i la pàgina.	pg 8
4.3. La redacció.	pg 9
4.4. Enquadernació.	pg 10
5. L'Exposició oral.	pg 10
5.1. Estructura de l'exposició.	pg 10
5.2. Preparació de l'exposició.	pg 11
5.3. L'exposició.	pg 11

1. Què és el projecte de recerca?

1.1. Definició

Segons la normativa vigent, el projecte de recerca de 4t és un **treball en equip**, constituït per un conjunt d'activitats de descoberta i recerca realitzades per l'alumnat entorn d'un tema escollit i acotat, en part, per ell mateix, sota el guiatge del professorat. Durant el projecte, l'alumne/a ha de mostrar capacitat d'autonomia i iniciativa en l'organització del seu treball individual, i també de cooperació i col·laboració en el treball en equip.

A l'institut de Viladecavalls, aquest curs els projectes poden ser de sis àmbits diferents:

- ViP: disseny i construcció d'un objecte.
- TECNOLOGIA: planificació i les instal·lacions d'un habitatge.
- NATURALS: experimentació científica.
- ANGLÈS: creació de pel·lícules curtes.
- SOCIALS: investigació sobre un moment històric a partir de testimonis directes.
- CATALÀ: representació d'una obra de teatre.

El projecte de recerca es fa durant tot el curs, i s'hi dediquen dues hores lectives setmanals.

1.2. Fases

El professor de cada projecte de recerca va guiant els alumnes per les diferents fases, que els alumnes desenvolupen de manera cada vegada més autònoma. Aquestes fases són:

- Fonamentació teòrica.
- Primeres pràctiques.
- Formació dels equips.
- Elaboració d'un producte.
- Redacció d'un treball escrit.
- Preparació d'una exposició oral amb suport audiovisual.

1.3. Avaluació

El projecte de recerca forma part del currículum optatiu, i com a tal té el mateix valor que una matèria del curs.

La seva avaluació té més en compte la valoració de les competències (allò que s'ha après a fer) que els coneixements adquirits. Aquesta avaluació es fa de la següent manera:

40%: nota de seguiment: la posa el professor cada trimestre, segons el treball personal realitzat per cada alumne i la seva implicació en el treball de grup.

20%: nota del producte: la posa el tribunal (format pel professor del treball de recerca i un altre professor de 4t) per valorar el producte realitzat pel grup a final de curs.

20%: nota del treball escrit: la posa el professor per valorar el treball escrit de grup presentat a final de curs.

20%: nota de l'exposició oral: la posa el tribunal per valorar la presentació oral i el suport audiovisual a final de curs.

Tot i ser un treball en grup, la qualificació del projecte de recerca és individual.

2. Un treball d'investigació

Una part molt important del projecte de recerca és el treball d'investigació. Els passos que cal seguir per elaborar un treball d'investigació són:

- Plantejar una pregunta o una hipòtesi inicial a contestar o comprovar.
- Preparar un guió previ.
- Recopilar la informació necessària (incloent proves, enquestes...)
- Distribuir el material en un guió final o esquema.
- Redactar el treball.

2.1 Elaboració del guió.

El guió és la planificació de l'estructura que es vol donar al treball i consisteix en una organització lògica del discurs en apartats i subapartats.

L'elaboració d'un guió és fonamental per assegurar que es tracten tots els aspectes del tema i s'aconsegueix ordenar la informació trobada de manera coherent.

Allò que s'aconsella fer per elaborar el guió és:

- a) Anotar tots els aspectes que, d'entrada, es pensin relacionats amb el tema.
- b) Consultar documents que donin una visió global i ajudin a valorar si falta algun aspecte important.
- c) Agrupar temàticament els aspectes que s'hagi decidit treballar.
- d) Dividir el tema en dos o més apartats generals.
- e) Ordenar de forma lògica els apartats.

2.2 Recopilació de la informació.

Un cop escollit el tema i elaborat el guió, la recollida d'informació és la part més important.

Abans de començar a buscar informació, convé pensar quins aspectes del tema es poden ampliar, fent-ne un esquema. Això ajudarà després a saber quins llibres o documents es necessitaran.

Segons el tema del treball, dins la recollida d'informació s'hi poden incloure enquestes (que després s'hauran de buidar per extreure'n conclusions), proves empíriques, entrevistes...

2.3 D'on es pot treure informació?

Abans de crear el producte, redactar el treball escrit i preparar l'exposició oral, cada grup d'alumnes ha de consultar diferents llibres, revistes, pàgines web..., per tal de documentar-se sobre el tema. Aquest material de consulta s'anomena **fonts d'informació escrita**. Sempre cal fer servir fonts d'informació fiables. Això vol dir que allò que diuen té autors coneguts i està contrastat i comprovat.

Cal tenir present que, a banda del recursos que aporta Internet, també existeixen biblioteques i un munt de bibliografia específica –llibres, revistes, periòdics- que tracta del tema escollit. Utilitzar només el recurs informàtic pot donar una visió incompleta de la temàtica, i no tota la informació que existeix a Internet és fiable.

2.4 Com tractar la informació recollida?

La informació que es trobi és el material que cal treballar i preparar, però no si val allò de “copiar i enganxar”.

Cal contrastar la informació que aporten diferents documents sobre el mateix tema.

Els documents s'han de triar en funció de la informació que sembli millor per desenvolupar el treball.

S'ha de fer una FITXA amb cada informació que es consideri interessant. Cal classificar les fitxes per temes. Les fitxes es poden fer seguint aquest model:

Tema buscat	
Autor i títol del document consultat	
Resum de les dades que interessin	
Pàgines on es troba la informació	

Les fitxes es fan a mà o amb ordinador, amb una base de dades o utilitzant taules amb Word.

Les fitxes es poden ordenar alfabèticament, tenint en compte el tema del qual tracten.

2.5 Redacció del treball escrit.

Un cop ordenada tota la informació que s'ha recollit, s'ha de rellegir i pensar per copsar-ne les idees importants. Llavors es comença a redactar el treball escrit.

El treball ha de tenir aquestes parts:

- Índex de continguts. (presentació ordenada i jerarquitzada dels apartats i subapartats)
- Introducció. (S'hi expliquen els objectius del treball i les idees bàsiques).
- Cos del treball. (Redacció del treball amb apartats i subapartats).
- Conclusió. (Recull de les idees principals que s'han exposat i elaboració de les conclusions a què s'han arribat).
- Bibliografia. (Llista d'autors i obres que s'han consultat. Cal incloure les pàgines web).

3. El treball escrit.

3.1 La portada.

La portada és el **primer full del treball**, i actua a forma de presentació. Hi ha de constar la següent informació: títol del treball, nom i grup dels alumnes del grup, centre educatiu, professor/a, curs acadèmic.

La decoració de la portada depèn de cadascú, sempre dins els límits del bon gust i de l'elegància.

3.2 L'índex.

La pàgina de l'**índex** és on es detallen els apartats i subapartats, i la pàgina on s'inicien.

S'elabora un cop ja està acabat el treball. Té la finalitat de donar a conèixer l'estructura i la relació de conceptes que s'hi tracten.

La numeració dels apartats i subapartats del treball facilita la comprensió de la seva estructura.

Els títols i l'índex han de coincidir amb el contingut del treball. L'índex s'alineja a l'esquerra i cada apartat ha de tenir, al darrera, un seguit de punts que condueixin fins a la columna de les pàgines.

La introducció i els annexos han d'aparèixer a l'índex, però no les dedicatòries (si n'hi ha).

Molts processadors de textos (per exemple, el Microsoft Office Word) permeten un índex amb apartats i subapartats.

3.3 La introducció.

En la **introducció** s'explica la temàtica, els objectius, la metodologia i l'estructura del treball. S'hi poden afegir altres elements considerats d'interès (com ara el comentari de les fonts d'informació utilitzades o els agraïments a persones que han aportat opinions).

3.4 El cos central.

El cos central del treball és la part més gruixuda, densa i elaborada, ja que és on es desenvolupa el contingut, organitzat en apartats i seccions, que han de coincidir amb el que hi ha a l'índex.

En els treballs se solen utilitzar, dins del cos central:

3.4.1. Les notes a peu de pàgina.

3.4.2. Les citacions d'autoritats.

4.4.3. Figures i Taules.

4.4.4. Il·lustracions.

3.4.1 Les notes a peu de pàgina i les notes al final de document.

Normalment, ell text dels treballs va acompanyat de **notes a peu de pàgina**, que són referències bibliogràfiques precises, introduïdes cada cop que les necessitats de coherència ho precisin.

En alguns casos, es fan servir les **notes al final de document**.

Cal decidir quin dels dos sistemes de notes es vol fer servir.

La lletra de la nota a peu de pàgina i de la nota a final del document ha de ser del mateix tipus que el text i el cos una mica més petit que el text (es recomana 9-10 p.).

Les referències a les notes en el text s'han de fer amb números volats (si n'hi ha moltes) o bé asteriscos (si n'hi ha una o dues), en un cos més petit que el del text (es recomana de 8p. a 10 p.).

La referència sempre ha de situar-se abans de qualsevol signe de puntuació.

Per exemple:

El 1932 s'establirà a la població un destacament de mossos d'esquadra que tingué el seu estatge en els dos pisos damunt les escoles i l'ajuntament mostrarà el seu rebuig davant de fets com la "sanjurjada" ¹.

3.4.2 Les citacions d'autoritats.

Les citacions són les referències a altres autors o obres incorporades en el document que s'elabora. Els treballs elaborats solen tenir consultes bibliogràfiques a diverses fonts d'informació, que queden reflectides en forma de cites dels seus autors, de forma textual o parafrasejada.

Les **citacions textuais** són les que copien, paraula per paraula, alguna frase o paràgraf d'alguna font bibliogràfica. Es fan entre cometes i no cal posar-les en cursiva.

S'han de marcar com una nota a peu de pàgina, al costat de la paraula que serveix de referència.

Per exemple:

"Segons la Junta de Defensa, "això prova que no poden anar, les autoritats d'un poble, contra l'opinió dels veïns y abandonar els seus interessos" ²

3.4.3 Figures i Taules.

Les figures, gràfics, taules i mapes serveixen per completar la informació del cos del treball de manera més visual i completa possible.

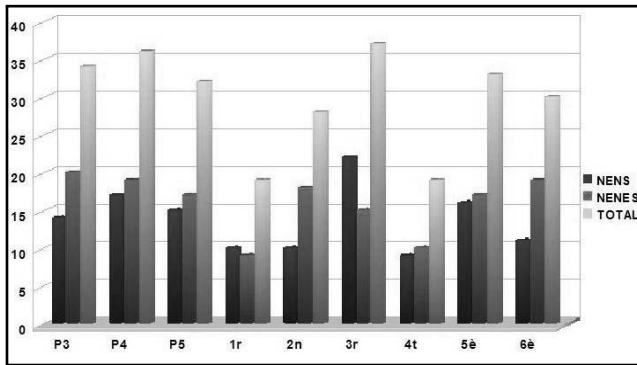
En molts casos, els gràfics i taules, tant si són d'elaboració pròpia com extretes d'algun altre document, s'inclouen en un annex, que es cita quan es necessita com una nota al peu de pàgina en el cos del treball.

Quan són essencials per a la comprensió del text, s'intercalen en el cos del treball dins d'un requadre. Cal citar a peu de pàgina el document d'on s'han extret i han d'anar acompanyades d'una llegenda que permeti entendre la figura o la taula. En cas dels gràfics i mapes, també han de dur la llegenda interpretativa dels símbols, colors...

¹ El descontentament per les reformes militars d'Azaña, per la política social del govern i per l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, van provocar la reacció de l'exèrcit. El 10 d'agost de 1932, el general Sanjurjo protagonitzà a Sevilla el primer intent de cop d'estat contra la República.

² *Defensa de les aigües del Mogent i Congost*, núm. 1, 1912, p.16. Extret de l'estudi de Jordi Planas, *Aigua i conflicte territorial. La Junta de Defensa de les Aigües del Mogent i altres afluent del Besòs (1910-1936)*. Estudis d'Història Agrària, n. 17, 2004, p. 694.

Per exemple:

Gràfica de barres dels alumnes de l'Escola...³

3.4.4 Il·lustracions.

Les il·lustracions compleixen la mateixa funció que les taules i figures, però a més tenen una funció ornamental. Totes les il·lustracions han de dur un peu de foto o frase explicativa, que també pot consistir en la identificació de la font o autor de la fotografia o dibuix.

Quan introduïm una il·lustració, hem de tenir cura que no es confongui amb el text. També s'ha d'evitar que el peu de la il·lustració es confongui amb el text: es posa a sota de la il·lustració i es deixa un espai en blanc per sota, o bé al costat de la il·lustració, fent que arribi fins el marge dret. La il·lustració pot anar a dalt, a la dreta, a l'esquerra o a sota, però no ha de trencar cap paràgraf. Els marges de la il·lustració no poden sobrepassar els marges que mantenim en cada pàgina.

3.5 Les conclusions.

Les conclusions recullen els comentaris o aspectes més rellevants del treball, i donen sentit i coherència al seu desenvolupament: presenten les deduccions o informacions essencials de forma clara i ordenada.

En alguns casos, després de les conclusions, es pot incloure un últim apartat amb l'opinió personal sobre el treball realitzat. En aquest apartat s'expliquen quines descobertes semblen més interessants, les possibles dificultats aparegudes en el procés d'elaboració del treball, els organismes o persones que més hi han col·laborat, etc.

3.6 Els annexos.

L'annex o apèndix recull aquells materials que es consideren necessaris però que dins del treball entorpirien la seva lectura, perquè són massa extensos, tenen un format especial...

Aquests documents amplien, il·lustren i complementen el treball. Si hi ha més d'un annex, cal numerar-los: s'han identificar per lletres majúscules o números consecutius (Annex A, annex B, annex 1, annex 2,...)

Els annexos han d'aparèixer a l'índex del principi.

³ Gràfica d'elaboració pròpia, a partir de les dades facilitades per la direcció de l'Escola... sobre el curs 2009-2010.

3.7 La bibliografia.

És el conjunt de documents consultats per a fer el treball, citats o no com a nota a peu de pàgina al document. Ha d'anar al final del treball, després dels annexos.

La bibliografia es pot presentar per ordre alfabètic general d'autors, o bé per ordre alfabètic de temes (i, a dins, per ordre alfabètic d'autors).

S'ha d'elaborar amb precisió i s'hi fan constar totes les dades necessàries de cada font.

Mentre es va fent el treball, s'han d'anar recollint les dades necessàries per a identificar els documents consultats. Es poden referenciar:

4.7.1. Llibres

4.7.2. Publicacions periòdiques; revistes, diaris

4.7.3. Referències d'Internet i altres suports electrònics

3.7.1. Llibres

Hi ha un sistema habitual de citar la bibliografia:

GOGNOM(S) (totes les lletres amb majúscula), Nom (la 1a lletra amb majúscula). Títol de l'obra (en cursiva o subratllat). Altres responsables (traductor, etc). X vol. Número edició (si no és la primera). Lloc d'edició: Editorial (la primera lletra en majúscula), Any, Nombre de volums i/o nombre de pàgines (opcional). Col·lecció, número (si s'escau). ISBN (si s'escau).

Exemple: (Cal fixar-se en els usos de la puntuació entre els elements).

SOBREQUÉS I CALLIGÓ, Jaume. *Estudis d'Història de Catalunya. Edat contemporània i la transició*. Barcelona: Editorial Base, 2010. Col·lecció Base Històrica, n. 47.

- Consideracions generals sobre la forma d'escriure les dades de la **BIBLIOGRAFIA**:
 - Si no se sap el nom propi de l'autor, cal posar la inicial seguida de punt. Si el cognom va precedit de la preposició "de" es posa darrera del nom: RQUER, Martí de
 - Quan hi ha més d'un autor, van separats per punts i comes. Entre el penúltim autor i l'últim cal escriure la conjunció "i". Es fa el mateix si només hi ha dos autors. Si hi ha més de tres autors indiquem el nom del primer i a continuació escrivim "et al" o bé "i altres": BATLLE, Carme et al.

3.7.2. Publicacions periòdiques: revistes i diaris

En general se segueixen els criteris esmentats per a la bibliografia de llibres.

a) Si és tota la revista:

Títol de la revista: subtítol. Responsabilitat de la revista. Edició. Identificació del fascicle (data i/o número concret del fascicle que es vol citar, o primera-darrera data i/o número per citar el conjunt de la publicació). Lloc de publicació: Editorial, any. Sèrie. Notes*. Número normalitzat (ISSN)

Exemple:

Historia National Geographic. National Geographic Society. N. 25. Barcelona: RBA revistes S.A. 2006.
ISSN 1696-7755

b) Si és d'un article de la revista:

El sistema tradicional és el següent:

COGNOM (S), nom. "Títol de l'article". *Nom de la publicació periòdica*, any, número del volum, núm. de l'exemplar (data): número de pàgines.

Exemple:

TREBOLLE BARRERA, Julio. "El éxodo de los israelitas. Moisés". *Historia National Geographic*, 2003. N. 25 (març 2006): pàg. 46-57

3.7.3. Referències d'Internet i altres suports:

c) Si se cita una font d'Internet, convé començar per l'autor, l'any i el títol del document citat, i tot seguit, escriure l'URL (adreça electrònica). Si no es coneixen les primeres dades, es posa només l'URL. Si no té autor, podem posar-hi la institució, empresa, etc. Que ha penjat el web (propietari) i també la data de la consulta

Exemple:

UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA.
<http://www.uoc.edu/portal/catala/escola-dellengues/idiomes/angles/index.html> 13/07/2010

3.8 La contraportada

És el full, cartolina, etc. Que tanca el treball, i està sempre en blanc.

4. La Presentació escrita

Tots els treballs escrits s'han de presentar fets amb l'ordinador i impresos.

Hi ha unes recomanacions sobre l'estructura i els elements del treball que cal tenir en compte:

4.1 La paginació

Les pàgines del treball han d'estar numerades. Tots els fulls, tret de la portada i l'índex, han d'estar numerats.

Si és un treball llarg (més de 12 fulls), cada secció o apartat ha de començar en una pàgina nova.

4.2 Format del text i de la pàgina

Si no es diu el contrari, s'utilitzen fulls DIN-A4, tots de la mateixa mida, impresos a una sola cara i a espai d'interliniat d'1,5. S'han de deixar marges suficients tant a la dreta com a l'esquerra (marges mínims: superior i esquerre a 2,5 cm, inferior i dret a 1,5 cm).

Les pàgines del treball poden tenir capçalera (autor/s i títol del treball). El peu de pàgina és per posar el número de la pàgina (a baix, a la dreta).

Els diferents apartats del treball s'han de poder distingir amb numeració i títols.

S'han de complir les normes següents:

- Alineació del text justificada per la dreta i per l'esquerra.
- Espaiat més ampli per distingir els diferents paràgrafs.
- Ús d'espais en blanc per separar apartats i subapartats. La mida dels espais en blanc han de permetre distingir la jerarquia entre els apartats i subapartats.
- Tot el text del treball ha d'estar redactat en un sol tipus de lletra. Excepte els títols, el text s'ha de redactar tot en el mateix cos (normalment 11 o 12).
- Els títols es posen en negreta, en cos més gran. La jerarquia entre els títols dels apartats i subapartats es pot indicar fent servir cossos de lletra de mida diferent.
- Els números volats (es fan servir per indicar notes a peu de pàgina o al final del document) es fan en una mida més petita.
- Les notes a peu de pàgina o a final de document s'escriuen en una mida més petita que el text del document.
- Sempre que sigui possible, cal utilitzar els recursos del processador de textos per fer les notes a peu de pàgina o a final de document.
- S'escriu sempre en tinta negra.
- S'escriu el treball en una sola llengua, exceptuant les citacions, que poden anar en la llengua d'origen.

4.3 La redacció

El treball s'ha de presentar seguint els criteris per a un treball científic. Una estructura acurada, redacció fluida i clara, rigor en els plantejaments, citacions correctes, etc... són els elements clau en la seva elaboració.

Entre els processos imprescindibles cal destacar:

- Utilitzar el corrector del programa de tractament de textos, i repassar després perquè el corrector no corregeix determinades faltes ortogràfiques o lèxiques.
- Fer una lectura prèvia a la impressió i una lectura del text imprès. És essencial acabar de redactar el treball uns dies abans de la seva presentació per poder-ne fer lectures espaiades en el temps.
- Pensar l'estructura i els elements clau que es volen introduir en cada apartat abans d'iniciar la redacció del text. No cal començar a redactar el treball ni per la introducció ni pel primer capítol. Sovint la introducció és el darrer apartat que es redacta.
- Les opinions pròpies es poden introduir amb expressions del tipus "Considero que...", "Opino que...". També es poden utilitzar expressions com "Podem concloure que..." en treballs de grup. Tot i així, en treballs acadèmics la forma més utilitzada és la impersonal, amb expressions tipus "Es pot considerar que...".

- L'extensió normal d'una frase ha d'estar entre 15 i 30 paraules. Cal anar amb compte amb frases massa llargues.
- S'han d'eliminar les frases i paraules irrellevants i deixar només les imprescindibles.
- Sovint cal utilitzar l'ordre més planer de les paraules: subjecte, verb i complements.
- El nivell de llenguatge emprat no pot ser informal, i s'ha de buscar sempre la precisió.
- La informació més rellevant ha d'anar al principi de la frase.

4.4 Enquadernació

L'enquadernació sol venir determinada pel professor/a. Si no és així es decideix en funció de la qualitat i volum del treball. Si és un exercici de classe, o bé un treball inferior a 5 folis, es fa grapat a dalt a l'esquerra. Si és més gran o un treball d'investigació, s'ha d'enquadernar. Mai es lliura un treball en fulls solts, sense grapar, o bé dins de fundes de plàstic si el professor/a no diu el contrari.

Si hi ha abundant material complementari (enquestes, recull d'articles, etc...) i no cap en el treball pel seu volum o perquè té un format diferent, es presenta ordenat d'acord amb l'índex o sumari del treball principal, amb una llista ordenada i orientadora de cadascuna de les parts, enquadernat o banda o bé amb una carpeta o contenidor especial (anelles, arxivador, caixa, etc...).

5. L'Exposició oral

L'exposició oral és una forma d'expressió que pretén transmetre idees o opinions d'una manera clara, precisa i amena i seguint un encadenament lògic. Quan, a final de curs, cada grup hagi de fer l'exposició oral del seu projecte de recerca, ho farà davant d'un tribunal de professors i de companys d'altres projectes de recerca diferents del seu.

5.1 Estructura de l'exposició.

Parts	Contingut
TÍTOL	Salutació. Presentació dels membres de l'equip i resum del contingut essencial de l'exposició. Ha de ser breu i atractiu.
INTRODUCCIÓ	Presentació del tema amb una visió global.
COS	Elaboració ordenada i precisa de les idees que s'exposen. S'han d'incloure els fonaments teòrics i la presentació del producte.
CONCLUSIONS	Resum final de les idees i opinions exposades

5.2 Preparació de l'exposició.

- Primer de tot, cal pensar un guió que inclogui tots els punts que es volen tractar, des de la presentació inicial fins a les conclusions finals.
- Els alumnes membres del grup s'han de repartir equitativament els punts del guió.
- Cal que coneguin ben bé el tema; per això és necessari que busquin informació consultant diverses fonts d'informació.
- Han de seleccionar la informació que els interessa i fer un esquema de les idees que s'han de desenvolupar.
- Cadascú ha d'exposar amb claredat i de manera senzilla les idees que vol expressar. Cal seguir un ordre que respongui a la importància de les idees a exposar.
- S'han de fer unes conclusions finals.
- El contingut s'ha d'adequar al temps de que es disposi per a l'exposició.
- Cal preveure els aspectes tècnics: lloc, pissarra, ordinador...

5.3 L'exposició.

S'han de tenir en compte una sèrie de consells relacionats amb la forma (els mateixos consells que ja s'han treballat molts cops a l'Institut):

- Ajustar l'entonació i el ritme al contingut que s'està exposant.
- Articular bé tots els sons, ni massa alt ni massa baix.
- Evitar els tics lingüístics, és a dir, la repetició sistemàtica i incontrolada d'expressions. Igualment, cal tenir en compte aquells tics lingüístics inapropiats de la llengua: "bueno", "vale"...
- Estar tranquil.
- Parlar mirant l'audiència, sense llegir, ni el guió ni la presentació audiovisual.
- Estar tranquil.
- Sovint és aconsellable fer pràctiques prèvies davant dels companys o del professor del projecte de recerca.